

Van (10)(2e)

Aan Kopgroep

Betreft: aanzet zienswijze MRP/Productie en Seismiciteit/Onderzoeksprogramma

Datum 11 september 2018

MRP

Volgens SodM geldt het Meet en regelprotocol als invulling van de zorgplicht op schade en risico's. Het is dus van belang om duidelijkheid te krijgen op welke wijze dit gebeurd. Omdat de vorige besluiten zijn vernietigd is daarmee formeel de grondslag voor het MRP verwijderd. De NAM gebruikt het MRP ook om de meetgegevens steeds te toetsen aan de diverse modellen.

Met het huidige besluit is alleen een rapportage verplichting aan de minister opgenomen. Onduidelijk is om welk MRP dit gaat. Gelet op de discussie van de NAM en de evaluatie/herijking die het SodM uitvoert is het van belang dat er duidelijkheid bestaat over welk M&R protocol op dit besluit van toepassing is.

De minister geeft aan dat er onder de nieuwe Mijnbouwwet een regeling komt waarin de voorwaarden voor een Meet en Regelprotocol zijn opgenomen. De positie van de NAM zal dan een andere zijn, zij voeren uit wat de minister aangeeft. Dat zal betekenen dat de maatregelenkant en escalatiestructuur van het MRP in ieder geval een geheel andere invulling moeten krijgen. Echter dit is volkomen onduidelijk op dit moment en mogelijk ook bij het definitieve besluit. Hierbij stellen we ons de vraag of de nog te ontwerpen Mijnbouwregeling dan formeel juridisch op dit besluit van toepassing wordt.

Wij vinden dat:

1. De minister dient de zorgplicht op schade en risico's en de eventuele beheersmaatregelen adequaat in dit besluit te borgen.
2. De minister scherpere voorwaarden dient te verbinden aan dit besluit zodat een goede werking van het Meet- en Regelprotocol (versie juli 2017) komend gasjaar gegarandeerd is.

Productie en Seismiciteit

De seismiciteit is afhankelijk van de uiteindelijke gasproductie en de productieverdeling. In haar addendum van het WP geeft de NAM met name inzicht in de seismiciteit bij de verschillende scenario's. In veel mindere mate gebeurt dit in het Winningsplan bij de risicobeoordeling. **Echter de minister betreft bij zijn risicobeoordeling slechts 1 scenario.**

Productieniveau en seismiciteit

De uiteindelijke gasproductie voor het komende jaar heeft de minister in zijn besluit afhankelijk gesteld van drie factoren:

1. Het jaarlijks temperatuurverloop
2. De stikstofinzet
3. Onvoorziene omstandigheden

Ad 1: Uiteraard heeft de minister geen invloed op het jaarlijks temperatuurverloop. Afhankelijk van dit temperatuurverloop staat hij daarom NAM toe om meer of minder te winnen. Dit doet hij met de

graaddagenformule. Echter deze formule is nog niet beschikbaar. De systematiek van de graaddagenformule is in de vorige besluiten ook gehanteerd. Het SodM merkt op dat de graaddagenformule niets meer is dan een randvoorwaarde voor de maximale productie (pag 7). Ad 2: De variabele van de stikstofinzet is nieuw in het gasbesluit. Hoe hoog de stikstofinzet is wordt bepaald door GTS. Op basis van de huidige inzichten geeft de minister aan dat niet zoals eerder verwacht een stikstofinzet van 85% mogelijk is maar een stikstofinzet van 92,5%. GTS geeft aan dat: “ nu nog niet precies is vast te stellen wat een realistisch haalbare inzet is en in hoeverre de markt in staat is om exact op een hoge stikstofinzet te sturen. GTS hanteert daarbij een bandbreedte van 85%-100%. De praktijk zal moeten leren wat haalbaar is”.¹

In het besluit heeft de minister daarom een stikstofafhankelijke productieniveau aangekondigd. Ook hier is de formule nog niet beschikbaar en wordt ook geen ondergrens voor de stikstofinzet gegeven. In theorie wordt daarmee ook een lagere stikstofinzet dan 85% mogelijk.

Ad 3: Door technische storingen en onvoorziene omstandigheden kan de gaswinning 1,5 miljard m3 worden verhoogd. Een deel van de beschreven onvoorziene omstandigheden lijken een overlap met de stikstofafhankelijkheid te hebben. Hieraan zijn diverse voorwaarden verbonden, die zich grotendeels richten op onzekerheden in de stikstofconversie. Deze voorwaarde is vanaf medio 2015 in de besluiten opgenomen. Echter nu is ook een stikstofafhankelijkheid ingebouwd waardoor deze voorwaarde ons inziens overbodig lijkt geworden danwel een stuk lager kan worden.

Op basis van de oude graaddagenformule en informatie uit GTS rapport komen we tot de volgende productiescenario's

Variabelen	gemiddeld	Warm	Koud
Stikstofinzet 92,5%	19,4	15,7	25,7
Stikstofinzet 85%	20,6	-	26,8
Onvoorzien	22,1		28,3

Uit het addWP blijkt dat bij een productie van 19,4 de verwachte seismiciteit in de regio iets toeneemt ten opzichte van vorig jaar (maximale pga van 0,16 g naar 0,17g). Bij een productie van 25,7 bcm (koud jaar) is een duidelijke toename van de seismiciteit te zien (figuur 4.2) en in een warm jaar (15,7 bcm) is een afname. Onduidelijk is hoe hoog de seismiciteit is bij hogere producties dan 25,7 bcm.

Met het besluit van de minister voor de afbouw van de gaswinning wordt zicht gegeven op een verlaging van de seismiciteit. Echter de maatregelen die de minister heeft voorgesteld om de vraag naar beneden te krijgen heeft het komende jaar zeer waarschijnlijk geen effect op de verlaging van de seismiciteit. In het besluit gaat de minister nog veel te veel uit van aannames en verwachtingen waardoor de hoogte van de winning in theorie ongelimiteerd is en zelfs deel afhankelijk van marktpartijen gemaakt is. Wij adviseren de minister om bij het opstellen van de onderzoeksprogramma de regio te betrekken.

Wij vinden dat:

- De minister duidelijkheid biedt over de bandbreedte van de toegestane productie;
- De minister de bovengrens van de productie moet limiteren.

¹ GTS geeft aan dat voor het sturen op een maximale stikstofconversie en daarmee een minimale gaswinning uit het Groningenveld dit moment nog de wettelijke verankering mist.

- Een onderbouwing geeft van benodigde hoeveelheid van de buffercapaciteit (mede in relatie tot de stikstofafhankelijkheid)
- Dit besluit alleen kan worden genomen als voldoende geborgd is dat GTS kan worden gehouden aan minimaliseren van de gaswinning uit Groningenveld. En dat hierop toezicht en transparantie komt.
- De minister inzicht geeft in de ontwikkeling van de seismiciteit bij de bovengrens en de ondergrens van de winning voor het komende jaar.

Productieverdeling/productiestrategie en seismiciteit

Uit het addWP blijkt dat de ontwikkeling van de seismiciteit bij verschillende productieniveaus niet overal in het gebied geleidelijk afneemt of toeneemt. Afhankelijk van de hoogte van de productie verschuift het zwaartepunt van de hogere grondversnellingen ook. Dit blijkt bijvoorbeeld uit figuur 4-8a. Waarbij het verschil tussen een gemiddeld jaar en een koud jaar is weergegeven. De seismiciteit neemt niet overal op een zelfde manier toe bij hogere productie.

Daarnaast speelt de productieverdeling over de verschillende clusters een belangrijke rol in de uitkomst van de dreigingskaart. Een andere productieverdeling levert een andere dreigingskaart op en nog veel relevanter bij dit besluit daarmee ook een **ander risicoprofiel**. In haar onderzoek naar deze productieverdeling geeft NAM aan dat hierdoor verschillen in het risicoprofiel kunnen optreden met een variatie van 15%.

SodM heeft geen advies hierover gegeven omdat zij de berekeningswijze van de NAM onvoldoende vindt om dit goed te bepalen. Zij heeft daarom aan NAM verzocht om een nieuwe berekening te maken en geven aan dat zij later met een advies komen.

De minister heeft in dit besluit geen voorwaarden over de productieverdeling opgenomen maar alleen de clusters benoemd. Hij spreekt in de toelichting zijn voorkeur uit voor productiestrategie 1.

Uit het rapport van de NAM maken wij op dat afhankelijk van de productieverdeling gestuurd kan worden op zo min mogelijk overlast (een zo laag mogelijk aantal bevingen), of de dreiging (zo laag mogelijke maximale grondversnelling) of op een zo laag mogelijk risico (gewogen risico op basis van gewogen pgv).

Wij vinden dat:

- De minister verantwoordelijk is voor een zo laag mogelijk veiligheidsrisico op basis van productieverdeling
- De minister daarom voorwaarden moet opleggen aan de NAM om de productieverdeling hierop aan te passen.
- De minister zijn keuze voor de productieverdeling voldoende moet toelichten waarbij ook de lokale verschillen aan de orde moeten komen.
- De minister inzicht verschaft over de seismiciteit en de effecten van deze productieverdeling voor de bandbreedte van de toegestane productie.

Onzekerheden modellen

SodM geeft in haar advies over de versterking van juni 2018 aan dat nog steeds niet alle bekende onzekerheden volledig en consistent worden meegenomen in de modellen die NAM hanteert. Daarnaast zijn de keuzes in de gebruikte modellentrein niet volledig beschreven. Deze keuzes brengen daarmee onzekerheid met zich mee die nu niet is te definiëren. Deze bekende en onbekende onzekerheden kunnen zowel tot een onderschatting als een overschatting van de berekeningen leiden. SodM concludeert dat de modellentrein nog niet voldoende robuust is. Zij gaat er echter ervan uit dat NAM de komende jaren de modellentrein met dezelfde grote inspanning zal blijven verbeteren en dat TNO bezig is de modellentrein van de NAM na te bouwen.

Echter wij zien geen enkele garantie dat op korte termijn het noodzakelijke onderzoek en de verbeteringen door gaan. Zeker met de toezegging van de minister dat de NAM op afstand komt zal de drijfveer om haar uitgebreid onderzoeksprogramma in de lucht te houden, afnemen. Het onderzoeksprogramma van de NAM gaat hierbij verder dan alleen de verbetering van de modellentrein. Wij pleiten al jaren in onze zienswijze voor onafhankelijkheid in het onderzoek. Het is daarom van belang dat bij de ingezette transitie de kennis en kunde (zie SDAP) niet verloren gaat. Wij vinden daarom dat de minister zorg moet dragen dat een onafhankelijke partij het onderzoeksprogramma van de NAM overneemt. Hiertoe zal de NAM de gegevens, kennis, kunde aan deze organisatie overdragen. Hiertegenover staat dat de NAM dan wel gebruik moet kunnen maken van het "onderzoeksbureau" om aan haar wettelijke vereisten te kunnen voldoen.

Wij vinden dat

- De minister duidelijkheid moet bieden over de voortgang van de onderzoeken;
- De minister de NAM opdraagt om alle lopende onderzoeken, resultaten, modellen, inputgegevens over te dragen aan een door hem aangewezen onafhankelijke instantie(s).

Voorstel Hoofdpijnen zienswijze

Onvoldoende afweging voor het productieniveau van 19,4 bcm

- Niet alle risico's in beeld dus niet meegenomen in de afweging
- De maatschappelijke en economische impact voor de regio niet meegenomen in de afweging
- De bestaande onzekerheden niet voldoende in beeld (alleen conservatisme, maar geen overschattingen)
- Productieverdeling niet in beeld en daarom geen duiding mogelijk welke huizen veilig en welke niet
- Onduidelijkheden rondom de Mijnraadlijst niet in beeld (geen duiding welke huizen veilig en welke niet)
- Voor komend jaar nog geen zicht op versnelling versterking en schadeafhandeling.

Onvoldoende afweging voor de toegestane bandbreedte van winning

- Afbouw voor komend jaar niet zeker;
- Onduidelijk wat de bandbreedte is (ontbreken formules);
- Risico's bij (minimale) en maximale productie niet in beeld (met inachtneming van de bovenstaande beperkingen)

Onvoldoende duidelijkheid en borging

- MRP onduidelijke status en positie in huidig besluit
- Onderzoeksprogramma; hoe zorgt de minister dat onderzoek geborgd wordt zodat de door de experts geconstateerde onzekerheden, conservatisme en overschattingen worden verkleind.
- Onduidelijk wie wanneer de jaarlijkse risicoanalyse uitvoert.
- Besluit preludeert op aanpassing Mijnbouwwet en nog te maken Mijnbouwregeling;
- Onduidelijk of alle onderdelen die volgens de huidige Mbw nodig zijn om besluit te nemen wel door de NAM zijn aangeleverd.